

Normen - en waarden - voor Chinese TCM producten?

Henk Timmerman

In de late zomer van 2009 werden de VtdK en andere instanties door het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN) gevraagd een mening te formuleren over een voorstel van de mondiale normalisatie-instelling, ISO, normen te ontwikkelen voor producten die onderdeel zijn van de zogenaamde *Traditional Chinese Medicine*, TCM. Bij TCM moet niet alleen worden gedacht aan Chinese kruiden en acupunctuur maar ook aan de vreemde cupping-therapie¹ en de twijfelachtige moxibustie.²

Waarover gaat het? Net als in ons land worden ook elders de TCM-producten tot de alternatieve middelen gerekend. Pogingen tot erkenning via de WHO leverde wel publiciteit op, maar niet het door de aanhangers gewenste resultaat. Tijdens een symposium van TIPharma (voorjaar 2009) werd duidelijk dat het onmogelijk moet worden geacht dat de Chinese kruiden ooit als geneesmiddel geregistreerd kunnen worden. Bewijs voor de werkzaamheid ontbreekt, de veiligheid is niet vastgesteld, er is sprake van een zeer complexe samenstelling met grote kans op interacties met geneesmiddelen en te vaak zijn er al dan niet bewust bijmengsels aan toegevoegd (het RIVM publiceerde diverse rapporten waaruit bleek dat eeflustremmende kruiden amfetamine en dergelijke bevatten, dat zich in kruiden die worden aanbevolen voor het verhelpen van erectieproblemen viagra bevindt en dat in andere kruiden regelmatig zware metalen worden aangetroffen).

De VtdK ging in op het verzoek van NEN en namens de vereniging sprak ik met vertegenwoordigers van NEN. Mij werd duidelijk gemaakt dat NEN geen overheidsinstantie is, maar een NGO. NEN voert verzoeken van partijen uit die tot een 'normering' van producten of diensten willen komen. NEN faciliteert, begeleidt, maar bepaalt zelf de normen niet, dat doen de partijen. De kosten worden door de opdrachtgever betaald. Voor het TCM-project werd NEN door het ministerie van EZ (!) benaderd: het internationale ISO-project loopt en EZ acht het waarschijnlijk belangrijk dat Nederland mee doet. Het werd al snel duidelijk dat het niet gaat om '...een goede veiligheid van de cliënt' en om erop toe te zien dat 'de kwaliteit van de dienstverlening' wordt gegarandeerd omdat 'de vraag naar TCM... wereldwijd in rap tempo toeneemt' zoals NEN ons wil laten geloven. Als dit de oogmerken

zouden zijn, had men toch een initiatief van het ministerie van VWS mogen verwachten. De werkelijke reden om TCM-producten te normeren is bevordering van de Chinese export.

Het initiatief van de Chinese pendant van NEN werd afgewezen door Japan en Korea, waar politieke argumenten alle andere overheersen. Ook Polen en Oostenrijk doen niet mee, maar Brazilië, Italië en Spanje wel. Landen als het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Frankrijk, Zweden, Duitsland hebben net als Nederland nog geen beslissing genomen.

Hoewel NEN zegt geen partij te zijn en slechts bemiddelt, hebben wij er met nadruk op gewezen dat de initiatiefnemers er in het kader van exportbevordering op uit zijn TCM-producten te doen erkennen door middel van een soort keurmerk dat in de plaats moet komen van een registratie in de trant van 'voldoet aan norm xyz van NEN'. Uiteraard werd zoiets ontkend, het zou om kwaliteitsbewaking gaan. Het lijkt mij moeilijk zo niet onmogelijk de kwaliteit van complexe kruidenmengsels te bepalen en wat de normering van een acupunctuurnaald zou moeten inhouden is mij een raadsel. Men dient allereerst werkzaamheid en veiligheid vast te stellen, misschien kun je daarna aan normen denken; als altijd gaat de waarde voor de norm!

Naar aanleiding van de NEN-oproep publiceerde ik samen met Thomas Dorlo een artikel in *MC*. Ons verhaal 'China vaart wel bij kruidenexport' in *Medisch Contact* (*MC* 1909,64,1900-1903) leverde een reactie op van Keppel Hesselink van IOCOB (kennelijk niet door NEN uitgenodigd om commentaar te leveren). Keppel Hesselink weerlegde ons commentaar niet, maar kwam niet verder dan het debiteren van een bekende jij-bak: ook bij de reguliere farmaceutische industrie gaat nogal eens iets mis, vindt hij. Dat vind ik overigens ook.

NEN sprak met diverse instanties en onlangs

werden de diverse partijen uitgenodigd voor overleg. Er kwamen zo'n dertig deelnemers opdagen. Acupuncturisten en kruidenmengers waren oververtegenwoordigd. TNO-*Quality of Life*, RIVM en ook IGZ waren aanwezig. Er waren `verontschuldigen` van de wel geïnterviewde partijen CBG, VWA, NHG en TIPharma. Na een toelichting van NEN op de procedure werd er een overzicht gepresenteerd van de ontvangen reacties. Er waren enkele belangwekkende opinies. De NCPF is beducht: acceptatie van TCM in brede zin is niet aan de orde. VWS waarschuwt: er is wetgeving en het opstellen van normen zou tot een niet gewenste legitimering kunnen leiden. VWA behandelt de TCM-producten als waren en vindt daar een normalisatie zo gek nog niet. Het zal u niet verbazen dat de diverse alternatieve groeperingen erg voor een normalisatie waren. NEN formuleerde onder andere de volgende algemene conclusie: normalisatie mag nooit de plaats innemen van bestaande wet- en regelgeving en ook niet de indruk wekken dat ze de wet vervangt.

Na enkele weinig verhelderende bijdragen van vertegenwoordigers van respectievelijk de Ned. Artsen Acupunctuur Ver. en het TCM *Classics Research Institute* kwam de vraag aan de orde of de partijen NEN willen opdragen

een project te begeleiden dat binnen het internationale ISO-systeem tot de normalisatie van TCM-producten in Nederland moet leiden. De discussie verliep weinig gestructureerd en was warrig en verwarrend; men werd het zelfs niet eens over de vraag of acupunctuur nu wel of niet tot de TCM behoort. Sommige acupuncturisten waren voor, andere tegen. Eén van de deelnemers deed een opvallende uitspraak: als we meedoen, moeten we allemaal meedoen, anders krijgen we mogelijk problemen met de verzekeraars!

Het enthousiasme om mee te doen leek niet groot. Dit zal ook zeker te maken hebben met de kosten. NEN rekende voor dat men voor een periode van drie jaar aan ruim € 20.000 jaarlijks moet denken. Deze kosten moeten gedragen worden door de deelnemers. Ik heb laten weten dat de VtdK geen financiële bijdrage zal leveren, maar dat zij haar diensten ook in de toekomst zal aanbieden.

Het is aan de geïnteresseerden te beslissen wat ze willen, aan de diverse overheidsinstanties erop toe te zien dat er geen sluike wegen voor legitimering voor verkoop van waardeloze of gevaarlijke middelen worden gevonden en aan de VtdK om de ontwikkelingen goed in de gaten te houden. ●

Noten

- 1 Cupping-therapie is een methode waarbij een glazen of aardewerk kop wordt aangebracht op het huidoppervlak. Door de kop kortstondig aan de onderkant te verwarmen zet de lucht in de kop uit, waarna de kop snel op de huid wordt geplaatst. Door de daarop volgende afkoeling krimpt de lucht weer en is de kop vacuüm vastgezogen op het huidoppervlak. Door de vacuüm trekkracht van de kop zouden onderliggende spieren en huid extra doorbloeden en ontdaan worden van afvalstoffen, met als gevolg algehele ontspanning. Cupping-therapie zou van nut zijn bij schouder- en nekklachten door stress en spanning, migraine en rugklachten.
- 2 Moxibustie is een begrip uit de acupunctuur. Bij moxibustie wordt warmte-energie naar een zogenaamd acupunt geleid, met als doel, in acupunctuurjargon, een tekort aan qi op te heffen en de qi-stroom te bevorderen. Door het aansteken van een propje van de bijvoet (*Artemisia moxa*, of kort: Mokska), bovenop de in het lichaam gestoken naald, wordt de warmte, via de naald, naar het lichaam gevoerd, iets dat tot een prettige gewaarwording van deze warmte zou leiden.